

THE AUSTRALIAN LATVIAN ARTISTS ASSOCIATION A SHORT HISTORY

Dagnija Greste

The Australian Latvian Artists Association, ALMA, was officially established on 15 December 1975, as an initiative of a small group of artists and their supporters from most of the Australian centres with Latvian communities. Its objectives were to establish contact with all Latvian artists living in Australia, to set up an information database and image reproduction archive, and to issue regular newsletters about exhibitions and visual arts matters.

The new organisation decided to make its highest priority the publication of a comprehensive survey of Latvian art in Australia. An editorial committee, headed by Haralds Norītis produced the book *Latvian Artists in Australia* in 1979.

The first President of ALMA was Gunārs Krūmiņš (1975-82). He was succeeded by Mārtiņš Gauja (1983-89), Jānis John Supe (1990-96), and Igors Dortiņš (1997-). Since its formation, ALMA's headquarters have been in Sydney. During the presidency of G.Krūmiņš more than 200 artists resident in Australia were identified, a contact list was established, and letters about participating in the Australian Latvian Cultural Festival exhibitions and in the annual members' exhibition in Sydney were circulated. During the presidency of M.Gauja an image archive, consisting of slides of artists' work, was developed. Regular board meetings and members' annual general meetings were held and have continued to this time. The annual members' exhibition still continues to be held in the exhibition area of the Sydney Latvian Centre in Strathfield. As well as the annual shows, many solo exhibitions have been organized for members.

The 1990's was a particularly active period for ALMA. During this time a series of over 30 monthly meetings devoted to the visual arts were held at the Sydney Latvian Centre. Presentations were given by speakers from various Australian cities, as well as by Sydney Estonian and Lithuanian artists and by visitors from Latvia and the United States. Also during this period a regular newsletter was published containing information about art news. An innovative event was the exhibition *Baltic Presence* at the Sydney Latvian Centre in 1995, featuring leading artists from all three Baltic countries. Since then ALMA President Igors Dortiņš has arranged for the *Baltic Nations Art Exhibition* to be an annual feature.

Work by artists from Latvia began to be exhibited by ALMA in the 1990s. Exhibitions have included: *24 Graphic Artists from Latvia*, assembled by the Artists Union of Latvia in 1995; the work of the Jānis Rozentāls Riga Art School; the watercolours and pastels of Biruta Gustiņa; the photographic work of Pēteris Jaunzems about the Riga barricades of 1991, *Light against dark (Gaisa pret tumsu)*; the watercolours of Jānis Spalviņš; and the exhibition of Andris Zegners' photographs of the 1993 Latvian Song Festival. Another important ALMA exhibition showcased Biruta Delle, Vilis Vizulis and Artis Bute, part of Harijs Piekalns' 1990 Australian Latvian Arts Festival exhibition *Side by Side* in Canberra. A further significant show featured works of young Latvian artists from Haralds Norītis' 1993 Australian Latvian Arts Festival in Brisbane.

ALMA has also facilitated the showing of Australian Latvian artists abroad. Exhibitions of Australian Latvian artists in Latvia, with

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MĀKSLINIEKU APVIENĪBAS VĒSTURE

Dagnija Greste

the cooperation of the Latvian Artists Union, took place in 1994 and 1995. ALMA co-operated with the American Latvian Artists Association in 1995 to show 6 Australian artists work in Pittsburgh. In 2008 ALMA worked together with the Global Society for Latvian Art to coordinate the participation of 15 Australian Latvian artists in a permanent collection of Latvian diaspora art in Valmiera, Latvia.

ALMA has financially supported young artists, both as individuals and through the organisation of exhibitions. ALMA supported the World Latvian Youth Congress art exhibition in Adelaide, 1997; the 30th Latvian Youth Festival art exhibition in Sydney, 2005; and in 2006 visiting artist Ilze Abika from Latvia to take up a one month residency at the artists centre in *Bundanon*.

The latest major ALMA project has been the compilation in 2008 of this second book of Latvian art in Australia, *Australian Latvian Artists*, documenting an aspect of the Latvian community's presence in Australia from an artistic and cultural perspective. As Aldis Birzulis, the Honorary Latvian Consul in Sydney, has written: "It is most important at this time to compile and document the history of Latvian culture in this country because I believe that this generation is that last that can correctly reflect these historical facts".

October 2008

1973. gada beigās, Latviešu kultūras dienu laikā Sidnejā, neliela grupa mākslinieku un mākslas atbalstītāju, kuri pārstāvēja gandrīz visus Austrālijas latviešu centrus, nolēma dibināt latviešu mākslinieku apvienību. Divus gadus vēlāk, 1975. gada 15. decembrī, oficiāli tika dibināta Austrālijas Latviešu mākslinieku apvienība (ALMA). Tās mērķis bija apzināt visus Austrālijā dzīvojošos māksliniekus, sastādīt kartotēku un darbu attēlu archīvu un izdot regulārus apkārtrakstus par izstādēm un mākslas jautājumiem.

Par savu galveno uzdevumu jaunā organizācija izvirzīja mākslas grāmatas izdošanu, un jau 1979. gadā, kultūras dienu laikā Sidnejā, rīcības komiteja Haralda Noriša vadībā laida klajā kultūrvēsturisko izdevumu *Latviešu mākslinieki Austrālijā*.

Pirmais ALMA priekšsēdis līdz 1982. gadam bija Gunārs Krūmiņš, tad vadību pārņēma Mārtiņš Gauja, pēc tam Jānis Supe (1990.–1996. gadā); pēdējos gados – Igors Dortiņš. Kopš dibināšanas ALMA sēdekļis bijis Sidnejā. G.Krūmiņa laikā tika sastādīta kartotēka un apzināti vairāk nekā 200 Austrālijā dzīvojošie mākslinieki. Tika izsūtīta informācijas lapa par piedalīšanos Kultūras dienu izstādēs, kā arī par gadskārtējo biedru izstādi Sidnejā. M.Gaujas laikā tika uzsākta arī diapozitīvu krātuves veidošana ar mākslinieku darbu attēliem. Notika regulāras valdes sēdes un biedru pilnsapulces gada sākumā, kuras turpinās līdz šai dienai. Gadskārtējās biedru izstādes vēl joprojām notiek Sidnejas Latviešu nama izstāžu telpā Baltajā zālē. Bez kārtējām grupu izstādēm tika rīkotas arī personālizstādes ALMA biedriem, kā arī viesmāksliniekiem no citām pavalstīm, no Amerikas un Latvijas.

Pagājušā gadsimta deviņdesmitajie gadi bija it sevšķi rosīgi ALMAs vēsturē. Šajā laikā notika vairāk nekā 30 ikmēneša literāri saieti un nodarbību vakari Sidnejas Latviešu namā. Referātus ar plašu tematu klāstu sniedza runātāji no vairākām pilsētām, arī vietējie igauņu un lietuviešu mākslinieki un viesi no Latvijas un Amerikas. Šajā laikā arī publicēja informācijas apkārtrakstu, kuru izsūtīja biedriem un atbalstītājiem visā Austrālijā. Plaša un ievērojama izstāde bija 1995. gada *Baltic Presence*, kurā piedalījās mākslinieki no visām trim Baltijas valstīm. Kopš šīs reizes ALMAs priekšsēdis Igors Dortiņš padarījis par tradīciju Baltijas tautu mākslas izstādi gadskārtējā 14. jūnija atceres sarīkojuma ietvaros.

Sākot ar deviņdesmitajiem gadiem, ALMA izstādīja vairākus ievērojamus Latvijas mākslinieku darbus. Var minēt Latvijas Mākslinieku savienības grafiķu izstādi *Divdesmit četras Latvijas grafiķes*, Jāņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolās audzēkņu darbus, Birutas Gustiņas akvareļus un pasteļus, fotomākslinieka Pētera Jaunzema 1991. gada barikāžu uzņēmumus *Gaisma pret tumsu*, Jāņa Spalviņa akvareļus, un Andra Zēģnera 1993. gada Dziesmu svētku fotogrāfijas. Svarīga ALMAs skate rādīja Birutas Delles, Viļa Vizūļa un Artā Butes gleznas, kā daļa no Harija Piekalna 1990. gada Austrālijas Latviešu Kultūras dienu izstādes Plecu pie pleca (*Side by Side*). Cita nozīmīga izstāde rādīja jaunos Latvijas māksliniekus no Haralda Noriša 1993. gada Kultūras dienu izstādes Brisbanē.

ALMA ir arī organizējusi izstādes saviem biedriem ārzemēs. Sadarbībā ar Latvijas Mākslinieku savienību notika divas grupu izstādes 15 māksliniekiem Latvijā 1994. un 1995. gadā. Ar Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības starpniecību 1995. gadā sešu Austrālijas latviešu

mākslinieku darbi tika izstādīti Pitsburgā, ASV. Kopā ar Pasaules Latviešu mākslas savienību, ALMA koordinēja 15 Austrālijas latviešu mākslinieku piedalīšanos latviešu diasporas mākslas izstāde Valmierā, 2008. gadā.

ALMA ir finansiāli atbalstījusi jaunos māksliniekus, gan individuāli, gan rīkojot izstādes. Šeit jāpiemina Vispasaules Latviešu jaunatnes kongresa mākslas izstādi Adelaidē, 1997. gadā, 30. Jaunatnes dienu mākslas izstādi Sidnejā 2005. gadā, un 2006. gadā ALMA atbalstīja Ilzes Abikas viesošanos Austrālijā, lai jaunā Latvijas māksliniece varētu strādāt jaunrades centrā *Bundanon*.

Pēdējais lielais ALMAs projekts ir šīs otrās mākslas grāmatas *Austrālijas latviešu mākslinieki* sagatavošana, kas daļēji dokumentē latviešu diasporu Austrālijā no mākslinieciskā un kulturālā viedokļa. Kā, atbalstot šo grāmatas projektu, teica Latvijas goda konsuls Sidnejā Aldis Birzulis: “Ir ļoti svarīgi sakopot un nākotnei saglabāt latviešu kultūras vēsturi trimdā, jo, es domāju, ka šī ir pēdējā paaudze, kas var šos vēsturiskos faktus pareizi atspoguļot.”

2008. gada oktobrī

